

6. REFORMER

6.1 Stöd för genomförandet av social- och hälsovårds- och landskapsreformen

Övre gräns för det disponibla anslaget (€): 600 000

Anbudsgivaren kan lämna in ett förslag för informationsbehovet för hela temat 6.1 eller för en del av det.

DELPROJEKT A. Verkställandet av social- och hälsovårds- och landskapsreformen

Övre gräns för det disponibla anslaget (€): 220 000

Tidsplan: 2/2017 - 12/2018

Bakgrund till samt beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Projektet förväntas ge systematisk och jämförbar information om beredningen och verkställandet av social- och hälsovårds- och landskapsreformen som genomförs enligt regeringsprogrammet. Syftet är att ge en helhetsbild av den regionala beredningen av reformen och de nationella åtgärder som stöder den innan landskapens verksamhet inleds 2019 samt av i vilken riktning reformen framskrider. Där utvärderas beredningen av inrättandet av landskapen både med tanke på beredningsprocessen och utgående från hur de olika skedena, dvs. förberedelsen, den temporära förvaltningen och beredningen efter det första valet stöder inrättandet av landskapen och inledandet av deras verksamhet samt överföringen av organiseringsansvaret för olika uppgifter 1.1.2019. Syftet med detta delprojekt är att ta fram utvärderingsinformation som stöder beredningen under hela den tid projektet pågår.

I projektet ska särskild uppmärksamhet fästas vid utvärdering av ledningen av den regionala beredningen, beredningsprocesserna och beredningen av verkställandet, eftersom de regionala aktörernas ställning och betydelse som förändringsledare betonas i reformen. Den övriga nationella beredningen och verkställandet och ledningen av reformen på nationell nivå är också viktiga. Uppmärksamhet bör också fästas vid samarbetet, växelverkan och kommunikationen mellan de regionala aktörerna och de statliga aktörerna vid beredningen av reformen.

Reformen berör ett stort antal organisationer inom den offentliga sektorn på olika nivåer inom förvaltningen. Med tanke på hur den regionala beredningen framskrider är det också viktigt att utreda på vilket sätt olika organisationer deltar i planeringsskedet och beredningen av inrättandet av landskapen och vilka omedelbara verkningar reformen har på dessa aktörers verksamhet. Dessutom bör utredas hur centrala intressentgrupper, invånare, person- och företagskunder samt personalen i olika organisationer har tagits med och hur de borde tas med i planeringen av så här omfattande förvaltningsreformer. Genom att utvärdera ovannämnda aktörer kan man också utreda exempelvis hur verkställandet av reformen i olika skeden borde stödjas nationellt och med vilka

metoder och vilken god praxis det finns i regionerna bl.a. när det gäller att ta med olika invånargrupper i den regionala beredningen. Som stöd för verkställandet bör invånarnas och personalens synpunkter på och erfarenheter av reformen utredas. I olika delar av Finland och inom olika befolknings- och kundgrupper kan det finnas olika synpunkter, anledningar till bekymmer och också missuppfattningar om reformen. Vid den regionala beredningen av reformen har redan i vissa landskap tagits i bruk god praxis när det gäller att inkludera olika invånargrupper i beredningen. Den information som fås genom projektet kan effektivt utnyttjas under hela beredningen, både nationellt och regionalt, och då landskapen planerar metoder för invånarnas och intressentgruppernas deltagande från 2019 framåt.

Forskningsfrågor:

- Hur har förberedelsen av reformen, skedet med temporär förvaltning samt skedet efter det första valet kommit i gång och hur har verkställandet framskridit? Har man i beredningsskedet framskridit i enlighet med reformens mål och målen för lagstiftningen och har ledarskapet stött beredningen?
- Har man vid beredningen och verkställandet av reformen i det förberedande skedet och beredningsskedet beaktat alla de uppgifter som är nödvändiga för att landskapen ska kunna inleda sin verksamhet från och med 2019? Har beredningen och genomförandet av uppgifterna indelats i skeden på rätt sätt?
- Hurdan är växelverkan och kommunikationen om reformen i regionerna och mellan regionerna och de nationella aktörerna?
- Vilka är de kritiska faktorerna i reformen inom regionerna?
- Vilka är reformens omedelbara konsekvenser från olika aktörers och organisationers perspektiv (t.ex. kommunerna, samkommunerna, statens regionförvaltning)?
- Hur har olika intressentgruppers (inkl. invånare, person- och företagskunder samt personal) synvinklar och deltagande beaktats och hur borde de beaktas i beredningen och genomförandet av reformen?
- Genom vilka metoder har olika gruppers deltagande och påverkan stötts och vilka erfarenheter har man av att lyckas och av användningen av olika metoder?
- Hur kan resultaten utnyttjas från och med 2019 i de nya landskapen för att inkludera invånarna?

Kopplingar till genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

- Beredning av genomförandet av social- och hälsovårds- och landskapsreformen enligt regeringsprogrammet

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

- Jämförelse av verksamhetsalternativ
- Utvärdering av politikåtgärderna under genomförandet

DELPROJEKT B. Samarbetsbehov i anslutning till social- och hälsovårds- och landskapsreformen

Övre gräns för det disponibla anslaget (€): 150 000

Tidsplan : 2/2017-12/2017

Bakgrund till samt beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Vård- och landskapsreformen skapar nya gränssnitt och samarbetsbehov mellan landskapen och kommunerna i samband med skötseln av många olika uppgifter. Till dem hör t.ex. främjandet av välfärd och hälsa, servicehelheterna för barn, unga och familjer, tjänster i anslutning till skötseln av sysselsättningen och integrationen samt uppgifter i samband med undervisnings- och ungdomsväsendet.

Också mellan landskapen och staten uppkommer nya slag av gränssnitt och samarbetsformer. Genomförandet av samarbetet i dessa nya gränssnitt kräver strukturer, verksamhetsmodeller och styrningsmetoder. I en del av landskapen har man redan börjat diskutera dessa. Exempelvis organiseringen och tillhandahållandet av NTM-centralernas och TE-byråernas tjänster (i fortsättningen de s.k. tillväxttjänsterna) fördelas mellan landskapen, kommunerna, den privata sektorn och staten. Det väsentliga är hur man i denna förändring ska kunna garantera att tjänsterna fungerar smidigt och att samarbetet mellan staten, landskapet och kommunerna samt de privata aktörerna löper väl. Samarbetet i dessa nya gränssnitt kräver strukturer, verksamhetsmodeller och styrningsmetoder. Samtidigt måste man också utreda hur man ska få samarbetet mellan statens olika förvaltningsområden att löpa så att det tväradministrativa samarbetet och samarbetet mellan förvaltningsområdena fungerar ändamålsenligt i förhållande till landskapen.

Genom flerproducentmodellen uppstår gränssnitt också mellan privata aktörer och särskilt landskapen. Med tanke på det skede då organiseringen och produktionen av tjänsterna planeras och genomförs är det viktigt att i tid identifiera kritiska punkter, som borde ägnas särskild uppmärksamhet. Detaljerna i flerproducentmodellen kan variera beroende på serviceform.

Enligt utkastet till lag om ordnandet av social- och hälsovårdstjänster svarar landskapet för att servicehändelserna är samordnade helheter, oberoende av vilken verksamhetsenhet som ordnar eller tillhandahåller tjänsterna. En likadan friktionsfri servicekedja är målet också när det gäller tillväxttjänster. I landskapens servicestrategi för social- och hälsovården ska beaktas att de tjänster där kunderna har valfrihet bör samordnas med övriga social- och hälsotjänster så att de tjänster som kunderna behöver utgör en helhet enligt behoven. Detta är särskilt viktigt när det gäller den del av befolkningen som använder många tjänster och vars tjänster står för en stor del av kostnaderna för tjänsterna. Personer i arbetsför ålder som använder många tjänster behöver ofta både social- och hälsovårdens och TE-byråernas tjänster. Landskapet svarar för att tjänsterna integreras, dvs. samordnas till fungerande servicehelheter och -kedjor med fokusering på kunderna. Detta gäller alla tjänster som landskapet har organiseringsansvar för och av social- och hälsovårdstjänsterna både tjänster på basnivå och tjänster på specialnivå. Serviceproducenterna ska följa de servicehelheter och -kedjor som landskapet har slagit fast. Producenterna ska för sin del säkerställa att integreringen av tjänsterna genomförs och bedriva det samarbete som integreringen kräver med

övriga serviceproducenter. Det är landskapets uppgift att följa upp att integreringen genomförs.

I projektet samlas under år 2017 den beredning som ansluter sig till gränssnittssamarbetet mellan landskapen och kommunerna och de strukturer, verksamhetsmodeller och styrningsmetoder som redan inrättats. Dessutom behövs en översikt med vars hjälp man granskar hurdana samarbetsstrukturer, verksamhetsmodeller och styrmetoder som enligt undersökningarna fungerar. I den ska också ingå perspektiv på det strategiska ledarskapet, informationsledarskapet, verkställandet, uppföljningen och den ekonomiska utvärderingen. Målet är att identifiera vilka förutsättningar, hinder, möjligheter och hot det finns när det gäller olika genomförandesätt, så att de sedan kan användas av ministerierna, landskapen och kommunerna.

Forskningsfrågor:

A. Vilka samarbetsmodeller fungerar?

- Hurdana strukturer, verksamhetsmodeller och styrmetoder för gränssnittssamarbetet har planerats och tagits i bruk i landskapen och kommunerna?
- Kan man i tidigare praxis hitta strukturer och verksamhetsmodeller som enligt forskningen konstaterats vara ändamålsenliga och fungerande och kan någon av dem föras över på den nya strukturen?
- Vilka förutsättningar, hinder, möjligheter och hot finns det när det gäller ibruktagandet och användningen av strukturerna, verksamhetsmodellerna och styrmetoderna för gränssnittssamarbetet inom organisationerna och mellan dem?
- Hur kan informationsledarskap användas i dialogen mellan staten och landskapen?

B. Hur tryggas friktionsfria servicekedjor för kunderna i en modell med många aktörer?

- Inom vilka tjänster är frågan viktig?
- Hur tryggas friktionsfria servicekedjor för kunderna både i vård- och i tillväxttjänsterna i en situation då den nuvarande skötseln av uppgifterna (organisering, produktion) fördelas mellan kommunerna, landskapen, staten och den privata och tredje sektorn?
- Hur säkerställs tillgången på tjänster och lika behandling av kunderna i kedjan kommunen-landskapet-staten?
- Hur säkerställs kvalitetsfaktorerna i en modell med flera producenter i de tjänster som bör utgöra en friktionsfri helhet?

Kopplingar till genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Stöd för genomförandet av social- och hälsovårds- och landskapsreformen

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

- Information som stöder verkställandet av strategin
- Jämförelse av verksamhetsalternativen
- Utvärdering av politikåtgärderna ex ante

DELPROJEKT C. Styrningen av social- och hälsovårds- och landskapsreformen

Övre gräns för det disponibla anslaget (€): 150 000

Tidsplan: 2/2017-3/2018

Bakgrund till samt beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Genom social- och hälsovårds- och landskapsreformen ändras styrsystemet väsentligt, då en uppdelning av organiseringen och produktionen på skilda juridiska personer och en modell med flera producenter tas i bruk. För att uppdelningen på organisatör och producent ska fungera och organisationen också ska kunna styra organiseringen enligt sitt ansvar behövs en utredning av hur beslutanderätten och styrsystemet borde byggas upp. Styrsystemet är en central faktor när det gäller målen för reformen i fråga om de uppgifter som överförs från kommunerna till landskapen och från staten till landskapen. I samband med landskapsreformen öppnas nu tjänster som tidigare ordnades och producerats offentligt i större utsträckning för marknaden, där det tillsvidare funnits endast få privata aktörer, särskilt när det gäller de tjänster som överförs från staten till landskapen.

Det viktiga är att diskutera hur reformen ska genomföras så att smidig service och fungerande servicekedjor säkerställs. Målet är att på alla områden trygga tillräckliga och högklassiga tjänster för kunderna med stöd av den nationella servicearkitekturen. I denna projekthelhet borde styrsystemet utredas från två olika perspektiv. För det första utgående från att organisations- och produktionsansvaret skiljs åt. Det andra perspektivet är styrningen av investeringarna. Det behövs särskilt en analys av de risker som uppkommer i samband med reformen då organiseringen och produktionen av tjänster uppdelas mellan landskapen, kommunerna, den privata sektorn inkl. organisationerna och staten.

Många kommuner har tidigare skilt åt producent- och beställarfunktionerna (beställar-producentmodellen) och det finns således erfarenheter av ett system som följer regeringens linjdragningar. Kommunernas interna beställar-producent-modeller har i allmänhet varit en del av en större reform av verksamhetsmodellerna, men erfarenheterna av dem och av styrning genom avtal har varit motstridiga och de flesta kommuner har avstått från modellen. Det finns många undersökningar om erfarenheterna av denna modell. Genom att analysera dem kan man få fingervisningar om vilka faktorer som kan bli utmanande också vid genomförandet av landskapsreformen och vilka de goda sidorna med modellen är.

I samband med landskapsreformen överförs ansvaret för ordnandet av social- och hälsovårdstjänster från kommunerna till de självstyrande landskapen och ansvaret för de offentliga företags- och

-TE-tjänsterna (i fortsättningen de s.k. tillväxttjänsterna) överförs från staten till landskapen. Tillväxttjänster kan i framtiden produceras av kommunägda eller privata företag samt av aktörer inom tredje sektorn.

Tillväxttjänsterna samordnar kompetent arbetskraft och målen och åtgärderna för utvecklande av företagsamheten och företagen till en kundorienterad servicehelhet. Målet med tillväxttjänsterna är utom effektiv arbetsförmedling också att utveckla nya kompetensområden inom företag och branscher till nya arbetsplatser och till företagssamhet. Ett mervärde söks dels genom att både företagens behov av kompetens och affärsverksamhet och de arbetssökandes kompetensprofiler identifieras bättre och i rätt tid och dels i att behov och utbud effektivare kan samordnas i ett servicekoncept/en verksamhetsmodell. I samband med reformen kommer man särskilt att fästa uppmärksamhet vid den privata tjänsteproduktionens potential och vid att skapa och utnyttja nya möjligheter till affärsverksamhet.

När det gäller social- och hälsovårdstjänster svarar landskapets serviceinrättning för landskapets egen serviceproduktion (annan än den som bolagiseras på marknaden). I landskapslagen ingår bestämmelser som förhållandet mellan landskapet och dess serviceinrättning. Landskapet inrättar serviceinrättningen och i stiftelseurkunden fastställs utövandet av offentlig makt i förhållandet mellan landskapet och dess serviceinrättning. Dessutom stadgas bl.a. om landskapsfullmäktiges ställning och uppgifter i förhållande till serviceinrättningen.

Den andra aspekten på projektet som gäller styrning är styrningen av investeringar i social- och hälsovårdstjänster. Enligt utkastet till lag om ordnande av social- och hälsovårdstjänster (16 §) ska landskapen avtala om en investeringsplan för vittsyftande och betydande investeringar. Med stöd av lagens 19 § kan landskapen genomföra endast sådana investeringar som ingår i den investeringsplan som godkänts av statsrådet. Med vittsyftande investeringar avses projekt på minst 30 miljoner euro. Med ekonomiskt och verksamhetsmässigt betydande investeringar avses investeringar eller projekt, som har en livscykel på flera år och som inverkar på flera landskaps verksamhet, även om projektets investeringskostnader skulle vara lägre än 30 miljoner euro. Med investeringar avses också ICT-investeringar, som kan innehålla köp av tjänster, investeringar i tekniska anläggningar och anordningar samt sakkunnigtjänster. Statsrådets beslutsfattande när det gäller landskapens investeringsplan sker i samband med besluten om planen för den offentliga ekonomin.

På grund av landskapens produktions- och ägarstruktur genomförs betydande projekt som gäller verksamhetslokaler genom ett riksomfattande verksamhetslokalbolag som ägs av landskapen tillsammans. Detta innebär att de i landskapets driftsekonomi syns som hyres- eller andra kostnader. Dessutom genomförs en del av landskapens investeringar sannolikt av landskapens dottersamfund. Utgångspunkten är dock att alla dessa projekt är landskapets investeringar.

Forskningsfrågor:

A. Vilken inverkan har det att anordnaren och producenten skiljs åt?

- Vilka informationsunderlag, vilken kompetens och förmåga förutsätter anordnare-producentmodellen av staten och landskapen?
- Vad har det i tidigare forskning kommit fram när det gäller åtskiljande av anordnare och producent särskilt när det gäller beslutanderätten?
- Genom vilken fördelning av beslutanderätten och vilket styrningssystem kan verksamheten styras så att anordnaren de facto kan styra verksamheten i enlighet med sitt organiseringsansvar? Utom en allmän granskning också en granskning i synnerhet av styrningen av landskapets serviceinrättning.
- Hur kan den anordnare-producentmodell som tidigare tillämpats främst i kommunerna tas i bruk i tillväxttjänsterna?
- Vilka åtgärder behövs det för att öppna marknaden och skapa förutsättningar för affärsverksamhet och hur kan man säkerställa att marknaden fungerar, särskilt i fråga om tillväxttjänsterna, och hur kan villkoren för affärsverksamhet förbättras när det gäller dessa tjänster?
- Hur kan man i samband med reformen förbättra tillväxttjänsternas kvalitet utan att kostnadseffektiviteten blir lidande?

B. Hur bygger man upp en fungerande styrning av investeringarna?

- Hurdana erfarenheter har man i andra länder av fungerande styrning och samordning av byggande inom social- och hälsovård och särskilt sjukhusinvesteringar?
- Utvecklingstrenderna när det gäller investeringsbehoven inom social- och hälsovårdssektorn? Vilken typ av investeringar finns det behov av (t.ex. verksamhetslokaler/byggnadsbestånd, ICT-system, maskiner och anläggningar)?
- Skillnader mellan landskapen i fråga om utvecklingstrender, behov och mål?
- Hur borde den nationella styrningen och samordningen av social- och hälsovårdsbyggandet ordnas med beaktande också av målen för vårdreformen?
- Vilken är den privata och den tredje sektorns roll i social- och hälsovårdsinvesteringarna?

Kopplingar till genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Stöd för verkställandet av social- och hälsovårds- och landskapsreformen

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

- Framsynsinformation och bakgrundsinformation
- Information som stöder verkställandet av strategin

DELPROJEKT D. Användning och utveckling av elektroniska system inom företags servicen

Övre gräns för det disponibla anslaget (€): 80 000

Tidsplan: 2/2017 – 2/2018

Bakgrund till samt beskrivning och motivering av informationsbehovet:

I samband med landskapsreformen överförs ansvaret för anordnandet av företagsfinansieringen och de offentliga arbetskrafts- och företagstjänsterna (de s.k. tillväxttjänsterna) som staten tidigare ansvarat för på de självstyrande landskapen. Samtidigt planeras det att man vid anordnandet av servicen ska övergå till anordnare-producentmodellen, där serviceproducenterna väljs genom konkurrensutsättning. När ansvaret för att ordna och för att producera tjänsterna uppdelas på flera aktörer än nu är det viktigt att de digitala system som används gör det möjligt att fortsätta servicen och att information förmedlas över organisationsgränserna (staten, landskapet, kommunen och privata aktörer som tillhandahåller service).

Som stöd för reformen behövs information om hur det är ändamålsenligt att ordna riksomfattande multikanaltjänster (såsom FöretagsFinland med sina digitala arbetsrum, FöretagsFinland-telefon tjänst och chat samt i framtiden företagsvyn som genomförs i samarbete med Suomi.fi). Det finns också behov av att samordna dessa tjänster med arbetskraftstjänsterna till en mera omfattande servicehelhet för att svara mot kundernas behov.

Dessutom behövs information om hur samarbete kring digitala tjänster kan ordnas med andra organisationer som erbjuder företagstjänster (t.ex. Tekes, Finnvera). Inom ANM-koncernen har för aktörerna inom koncernen som stöd för samarbetet byggts upp ett gemensamt kunddatalager (ATV), ett system för hantering av kundrelationer (CRM) samt elektroniska arbetsrum med gemensamma databaser som överskrider organisationsgränserna.

I utredningen ska också diskuteras vilken miniminivån för det digitala serviceutbudet ska vara och servicelöftet för det och hur serviceutbudet som ordnas inom ramen för landskapens självstyre byggs upp och hur den servicehelhet som på så sätt bildas ska följas upp när det gäller genomslagskraft, kvalitet och kostnader.

Det bör granskas på vilka villkor och till vilka kostnader det är möjligt att bygga upp en gemensam elektronisk serviceplattform, som möjliggör samarbete mellan alla offentliga aktörer inom företags-tjänster (staten, landskapen och kommunerna) och privata organisationer som erbjuder tjänster. Den nationella servicearkitekturen erbjuder elektronisk infrastruktur för att ordna digitala tjänster (informationsled, autentisering, meddelandeförmedling, rollinformation osv.). Linjedragningen i den nationella servicestrukturen är att medborgarnas och företagets tjänster visas enhetligt i medborgarens och företagets vyer. I och med landskapsreformen måste övervägas hur man ska kunna garantera att kunderna får heltäckande och jämförbar information om de instanser som erbjuder tjänster. I och med valfriheten behövs lösningar för digitala gränssnitt mellan olika aktörer.

Granskningen av de elektroniska systemen bör genomföras med beaktande av linjedragningarna gällande ordnandet av tillväxttjänsterna.

Forskningsfrågor:

- Hur ordnas utvecklings- och underhållsuppgifterna för företagstjänsternas nationella multikanaltjänster och system?
- Hur kan man garantera att de digitala tjänsterna genomförs kostnadseffektivt och kundorienterat?
- Vilka befogenheter och skyldigheter får landskapen som har organiseringsansvaret när det gäller utbudet av multikanaltjänster?
- Hur kan man med hjälp av elektroniska system (inkl. delad information, arbetsrum och arbetsbord) möjliggöra samarbete mellan offentliga och privata aktörer inom företagstjänster?
- Hur kan kundernas integritetsskydd garanteras i gemensamma elektroniska system för flera offentliga och privata aktörer?
- Hur kan man garantera gemensamma servicemodeller när det finns många olika serviceproducenter och inom olika sektorer?

Kopplingar till genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Stöd för och planering av verkställandet av landskapsreformen

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

- Information som stöder verkställandet av strategin
- Jämförelse av verksamhetsalternativ

6.2 Möjligheterna med och nyttan av att utnyttja blockkedjeteknik

Övre gräns för det disponibla anslaget (€): 100 000

Tidsplan: 1/2017-9/2017

Bakgrund till samt beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Genom att utnyttja blockkedjeteknik eftersträvar man en situation där en databas kan användas av alla de parter som behöver den, i certifierad, transparent, sammanfogad och decentraliserad form. Man kan inte ändra data utan att lämna spår. Genom att utnyttja denna teknik kan man digitalisera genom att i serviceprocesserna lämna bort olika förmedlande instanser, som gör överföringen av data långsammare och orsakar kostnader för den egentliga serviceproduktionen.

I landskaps- och social- och hälsovårdsreformen ändras den nuvarande produktionsstrukturen i den offentliga förvaltningen så att det i en servicekedja deltar flera aktörer som svarar för delprocesser i servicen och fakturerar varandra enligt ingångna avtal. Detta ökar antalet förmedlingar och transaktioner, vilket den offentliga sektorn i slutändan måste betala för i form av kostnader för serviceproduktionen.

Utom att förvaltningens och olika parter centraliserade och egna datalager kräver förmedlingstransaktioner orsakar de också kostnader. Underhållet av datalagren eller datasystem för kundhanteringen medför betydande fasta kostnader, beroende av leverantörer och kostnader för ändringar.

I projektet bör i landskapskontexten utredas hur kostnaderna för informationsförmedling och datalager kan kontrolleras genom ett nytt verksamhets sätt som baserar sig på blockkedjeteknik. På basis av analys bör framläggas förslag om hur den offentliga förvaltningens verksamhet kan utvecklas.

Forskningsfrågor:

- Kunde betalningstrafiken och avtalshanteringen effektiveras och automatiseras med blockkedjeteknologin?
- Kan man med hjälp av blockkedjeteknologin genomföra ett decentraliserat underhåll och en decentraliserad användning av data som gäller patienten/klienten i form av en gemensam basspecifikation i faktureringen inom servicekedjan?
- Genom vilken mekanism och i vilken omfattning kan kostnaderna för lagring av data sänkas om man använder teknologin och de verksamhetsmodeller den möjliggör?
- Vilka möjligheter finns det att effektivera och automatisera faktureringen mellan landskapen och deras serviceproducenter genom användning av blockkedjeteknologin?
- Hur kan man genom att använda blockkedjeteknologin effektivera förmedlingen av de data som behövs för serviceprocesserna och de data som uppkommer genom processerna mellan parterna?

- Hur kan man med blockkedjeteknologi genomföra certifieringen av data och datasäkerheten när det gäller klientuppgifter?

Som ett resultat av analysen produceras en forskningsrapport och/eller separata beskrivningar av totalarkitekturen, analys av de internationella och nationella verksamhetsmodeller som utnyttjar motsvarande teknologi, en beskrivning av verksamhetsmiljön och processerna, som utredningen gäller, en funktionell jämförelse av olika verksamhetssätt i de valda processerna och en kostnadsjämförelse av de olika verksamhetssätten i de valda processerna.

Kopplingar till genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Regeringens spetsprojekt Digitalisering, regeringens spetsprojekt Landskaps- och social- och hälsovårdsreformen

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

Jämförelse av verksamhetsalternativ

6.3 Variationen kommunerna emellan vad gäller kommunernas lagstadgade uppgifter efter social- och hälsovårds- och landskapsreformen

Övre gräns för det disponibla anslaget: 80 000

Tidsplan: 1/2017 – 9/2017

Bakgrund till samt beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Enligt 7 § i kommunallagen (410/2015) sköter kommunen de uppgifter som den har åtagit sig med stöd av självstyrelsen och organiserar de uppgifter som särskilt föreskrivs för den i lag. Kommunen kan åläggas nya uppgifter eller förpliktelser endast genom lagstiftning.

Finansministeriet tillsatte i april 2015 en arbetsgrupp för att bereda en kartläggning av de uppgifter som hör till kommunernas självstyrelse. Målet för arbetet var att ge en helhetsbild av innehållet i och omfattningen av de uppgifter som ingår i självstyrelsen och hur de varierar mellan de enskilda kommunerna. Dessutom var målet att klarlägga sambandet mellan dessa uppgifter och kommunernas lagstadgade uppgifter. Arbetsgruppens slutrapport publicerades i november 2015 (Finansministeriet 40/2015).

Enligt arbetsgruppens rapport är största delen av alla kommunernas uppgifter lagstadgade uppgifter. Av kommunernas uppgifter utgör andelen andra än lagstadgade uppgifter cirka 10–20 procent. I arbetsgruppens slutledningar konstateras att gränsen mellan lagstadgade uppgifter och självstyrelseuppgifter är oklar och att det också i de lagstadgade uppgifterna ingår mycket handlingsfrihet. Kommunernas lagstadgade uppgifter är förknippade med avsevärd prövningsrätt och handlingsfrihet när det gäller i hur stor omfattning kommunen ordnar tjänsterna eller om kommunen överhuvudtaget tar på sig att ordna tjänsten. Prövningsrätt finns särskilt när det gäller uppgifter inom undervisning, idrott, kultur och ungdomsarbete.

Det finns en heltäckande helhetsbild av kommunernas lagstadgade uppgifter tack vare de kartläggningar som utfördes i finansministeriet 2012 och 2015 (Finansministeriet 2/2013; Finansministeriet 30/2015). Den social- och hälsovårds- och landskapsreform som nu är aktuell är den största förvaltningsreform och överföring av organiseringsansvaret för service som har genomförts i Finland. Överföringen av social- och hälsovården och andra lagstadgade kommunala uppgifter till landskapen förutsätter en omdefiniering av kommunernas roll och uppgifter. Också grunderna för kommunekonomin förändras som en följd av reformen – när kommunernas uppgiftsfält och finansieringsstruktur ändras så förändras också strukturen i kommunernas driftsekonomi och deras ekonomiska spelrum.

Genomförandet av social- och hälsovårds- och landskapsreformen, beredningen i anslutning till Framtidens kommun samt den beredning som gäller kommunernas ekonomi både på riksnivå och i de enskilda kommunerna förutsätter en mera detaljerad bild än nu av kommunernas uppgifter och av hur de varierar regionalt, i kommuner av olika storlek och i de enskilda kommunerna.

Klarläggandet av uppgifterna är kopplat utom till reformen också till preciseringen av helhetsbilden gällande kommunernas finansieringsprincip samt till beredningen av kommunernas finansieringssystem i framtiden. Dessutom är en klarare bild av innehållet och variationerna i kvaliteten i uppgifterna till hjälp för planeringen av tjänster och ekonomi också i kommunerna. I utredningen kartläggs sådana lagstadgade kommunala uppgifter, där kommunerna oftast genom sina egna beslut utvidgar uppgifternas innehåll och nivån på servicen. En utvidgning av uppgifternas innehåll och en höjning av nivån kan omfatta t.ex. tidsfrister som gäller tillgången på service, gruppstorlekar eller personalnormer. Skillnaderna i uppgifternas innehåll och servicenivån kan komma fram också i de ekonomiska satsningarna på uppgifterna i form av en variation kommuner emellan i driftsekonomin. Utredningen begränsas till kommunernas uppgifter efter att social- och hälsovårds- och landskapsreformen trätt i kraft. Av denna orsak är föremålet för utredningen kommunernas uppgifter inom utbildningen, idrotten, kulturen och ungdomsarbetet samt övriga uppgifter.

Målet är att utredningen ska vara till nytta utom för beslutsfattandet på riksnivå också för planeringen av kommunernas serviceverksamhet och beslutsfattandet i samband med den. Utgångspunkten är att utredningsarbetet gäller driftsekonomin. En granskning av kommunernas investeringar faller utanför denna utredning och genomförs eventuellt som en fortsatt utredning.

Forskningsfrågor:

Genom utredningen produceras information bland annat:

- för en utredning om variation och skillnader i fråga om valda lagstadgade uppgifter och tjänster kommunvis, enligt kommungruppsstorlek och regionalt;
- om vilken betydelse för kommunekonomin variationen i de lagstadgade uppgifternas nivå och omfattning har;
- om beslutsfattandet i kommunerna i fråga om tjänsternas nivå och omfattning;
- om vilken inverkan det sätt på vilket tjänsterna produceras eventuellt har på de lagstadgade tjänsternas nivå och omfattning;
- om tillgången på kommunvisa jämförelseuppgifter och den informationsbas som används;
- om rörelsemarginalen i fråga om produktionen av tjänster i framtidens kommunekonomi samt den utveckling mot en differentiering i kommunernas tjänster och driftsekonomi som eventuellt blir en följd av det.

Dessutom bör i utredningen tas fram en uppdaterad utvärdering av förhållandet mellan kommunernas lagstadgade uppgifter och självstyrelseuppgifter efter att social- och hälsovårds- och landskapsreformen har genomförts.

I början av arbetet bör göras en avgränsning av vilka av kommunernas uppgifter och tjänster i anslutning till dem som ska tas med i kartläggningen. Utgångspunkten är att det är ändamålsenligt att inrikta kartläggningen på de viktigaste lagstadgade uppgifterna som blir kvar hos kommunerna, där man vet att det finns variationer mellan kommunerna och där det inte finns aktuell information om skillnaderna mellan kommunerna. Vid valet av uppgifter betonas dessutom uppgifternas ekonomiska betydelse.

Målet är att genom utredningsarbetet ta fram ett täckande kvantitativt och kvalitativt material samt med detta som grund en analys om utredningskommunens situation när det gäller de uppgifter och tjänster som valts för utredningen. Arbetsmetoderna kan vara t.ex. intervjuer, genomgång av statistik- och annat material som kommunen tillhandahåller, bokslutsuppgifter och kommunvisa enkäter. Kartläggningen kan kompletteras med en enkät som riktas till alla kommuner och annat bakgrundsmaterial (exempelvis annat jämförelsematerial och pågående jämförelseprojekt). Som ett slutresultat av utredningsarbetet produceras en slutrapport om variationen i servicenivå, en analys enligt kommunstorleksgrupp samt forskarnas slutledningar av utredningen särskilt när det gäller social- och hälsovårds- och landskapsreformen och beredningen av Framtidens kommun.

Kopplingar till genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

- Det riksomfattande genomförandet av social- och hälsovårds- och landskapsreformen samt den beredning som sker i landskapen;
- Definitionen på riksnivå av Framtidens kommun samt den beredning som pågår i kommunerna;
- Upprätthållandet av lägesbilden när det gäller kommunernas uppgifter och ekonomi samt det utvecklingsarbete som gäller finansieringssystemen.

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

- Framsynsinformation och bakgrundsfakta
- Information som stöder verkställandet av strategin, medräknat en lägesbildsanalys och en jämförelse av verksamhetsalternativen.

6.4 Medborgarnas ärenden hos den offentliga förvaltningen

Övre gräns för det disponibla anslaget (€): 500 000

DELPROJEKT A. Uträttandet av ärenden hos den offentliga förvaltningen i vissa jämförelseländer

Övre gräns för det disponibla anslaget (€): 100 000

Tidsplan: 2/2017-6/2017

Bakgrund till samt beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Den offentliga sektorns centrala servicekanaler är uträttande av ärenden elektroniskt, telefonservice och uträttande av ärenden genom besök. Allt färre uträttar ärenden genom besök och denna form av ärendehantering minskar fortgående starkt. Den elektroniska ärendehantering har däremot ökat starkt. I statsminister Juha Sipiläs regeringsprogram har målet att digitalisera de offentliga tjänsterna skrivits in.

Genom digitala tjänster kan man bättre än nu trygga att tjänsterna är tillgängliga i olika delar av landet och för olika kundgrupper. Vid digitaliseringen av tjänster bör man beakta också de medborgare som inte är vana vid och som inte kan använda digitala tjänster.

Syftet med utredningen är att samla in utrednings- och jämförelseuppgifter från 3-5 länder, vilkas förvaltningssystem och -struktur påminner om Finlands modell. Resultaten av utredningen används vid utvecklandet av modeller för kundbetjäningen inom den offentliga sektorn i Finland. Forskningsuppgiften är att

1. utreda hur medborgarnas uträttande av ärenden i de offentliga tjänsterna har ordnats i de valda jämförelseländerna och
2. analysera hur olika modeller eller delar av dem kan tillämpas i finländska förhållanden.

I utredningen insamlas grunduppgifter om hur de offentliga tjänsterna i de valda länderna är ordnade och dessa kompletteras enligt behov med enkäter och intervjuer. Särskild uppmärksamhet fästs vid vilka lösningar som tagits fram när det gäller användningen av olika servicekanaler (elektroniska tjänster och stöd för dem, telefonservice och besök), vilka mål som ställts för dessa lösningar, hur uppfyllandet av målen följs upp och vilka resultat man nått genom dessa lösningar.

Som bakgrundsmaterial för utredningen kan utnyttjas forskning på området, existerande databaser såsom OECD:s innovationsportal OPSI (<https://www.oecd.org/governance/observatory-public-sector-innovation/>) eller de informationskort om elektronisk förvaltning som Europeiska kommissionen publicerat https://joinup.ec.europa.eu/community/nifo/og_page/egovernment-factsheets. Det finns koncentrerad information också om utvecklingsarbetet i Europeiska Unionens medlemsländer även på sidorna för EU:s medlemsländers kvalitetskonferenser <http://www.eipa.eu/en/pages/show/&tid=138> och på sidorna för tävlingen European Public Sector Awards <http://www.epsa2015.eu/>.

Kopplingar till genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

- Regeringsprogrammets reformer: landskapsreformen och Framtidens kommun
- Spetsprojekt: Digitalisering av de offentliga tjänsterna

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

- Framsynsinformation och bakgrundsfakta
- En jämförelse av verksamhetsalternativen
- Information som stöder verkställandet av strategin

DELPROJEKT B. Konsekvenserna av ändringar i klientavgifterna för social- och hälsovårdstjänster

Övre gräns för det disponibla anslaget (€): 200 000

Tidsplan 1/2017-6/2017

Bakgrund till samt beskrivning och motivering av informationsbehovet:

En helhetsreform av lagstiftningen om klientavgifter. Regeringens riktlinjer för social- och hälsovårds- och regionförvaltningsreformen 5.4.2016. Som stöd för helhetsreformen av klientavgiftslagstiftningen behövs basinformation om olika länders praxis, baserad på en genomgång av internationell litteratur samt en utredning om antalet och det totala beloppet av de klientavgifter som ersatts genom utkomststöd. Utredningen bör omfatta bl.a. hur olika avgiftstak kombineras på ett kostnadsneutralt sätt från servicefinansiärernas perspektiv och en bedömning av förslagets konsekvenser för olika klientgrupper.

Forskningsfrågor:

- Vilken är klientavgifternas andel av och betydelse för finansieringen av social- och hälsovårdstjänsterna i olika länder? (Baseras exempelvis på en genomgång av internationell litteratur)
- Hur påverkar klientavgifterna användningen av service och användarnas utkomst i olika klient- och inkomstgrupper? Särskilt en bedömning av konsekvenserna ifall avgifterna höjs betydligt jämfört med nuvarande nivå.
- Vilka är de inkomstrelaterade avgifternas regionala skillnader nu och i framtiden?
- Hurdan kunde en simuleringsmodell för att granska konsekvenserna av alternativa förändringar i avgiftsgrunderna vara?

De som utför utredningen förutsätts ha beredskap att bedöma de helhetsekonomiska verkningar och de verkningar på användningen av service och användarnas ställning som de avgiftsgrunder som byggs in i det kommande social- och hälsovårdssystemet har. Utredningsuppdraget preciseras

när beredningen går vidare.

Kopplingar till genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Regeringsprogrammet. Social- och hälsovårdsreformen. Regeringens riktlinjer för social- och hälsovårds och regionförvaltningsreformen 5.4.2016

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

- Information som stöder verkställandet av strategin, inbegripet en lägesbildsanalys
- En jämförelse av verksamhetsalternativ

DELPROJEKT C. Klientprocesser och tillgången till service

Övre gräns för det disponibla anslaget (€): 200 000

Tidsplan 2/2017–12/2017

Bakgrund till samt beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Klienter med mentala problem och klienter med rusmedelsmissbruk behöver, liksom också ålderstigna, klienter hos barnskyddet, handikapps-serviceklienter och kroniskt sjuka, särskilt mycket social- och hälsovårdstjänster (En utredning om Uleåborgs stads invånare 2013). Under programperioden för den nationella mentalvårds- och missbruksarbete 2009-2015 har tjänsternas omfattning, innehåll, struktur och samordning inte utvecklats till en nivå som motsvarar befolkningens behov.

Mentala störningar och skador på grund av missbruk är överrepresenterade i de lägsta socialklasserna. Kvinnor söker sig till service relativt sett mer än män och allvarliga problem och självmord hopar sig hos män. Servicesystemet borde kunna bidra till att jämna ut skillnaderna i välfärd och hälsa mellan olika befolkningsgrupper. Exempelvis låg tröskel för att få tillgång till service och uppsökande arbete är metoder som kunde utnyttjas mer än nu för att nå dem som lättast blir utanför servicen.

Den service- och personalstruktur och de former av samarbete mellan myndigheterna som behövs vid förebyggandet, vården och rehabiliteringen samt vid förebyggandet av skador på grund av mentala problem och drogproblem avviker delvis från huvudströmningen i servicen. För att man ska kunna tillhandahålla tjänster klientorienterat, kostnadseffektivt och med god effekt behövs lösningar som lämpar sig för just dessa klientgruppers behov.

Vårdreformen ger möjlighet att rätta till de brister som finns i servicesystemet för mental hälsa och missbruk. Det behövs exempelvis strukturer för att samordna social- och hälsovårdens och andra myndighetssektorerers tjänster. Detta gäller till exempel undervisnings- och utbildningssektorn, ungdomsarbetet, arbetslivet, boendet, polisen och åklagarämbetet.

På grund av att tjänsterna för mental hälsa och missbruk är åtskilda inom social- och hälsovårdens servicesystem får personer med mentala problem och drogproblem sämre somatisk hälso- och sjukvård än den övriga befolkningen, och integrationen av dessa borde förbättras. Man lyckas inte heller med att öka andelen öppen vård och minska dyr anstaltsvård och dyrt anstaltsboende samt vård oberoende av patientens vilja om man inte skapar ett mångsidigt servicesystem, med många former av mentalvårds- och missbrukarvårdstjänster, fungerande tjänster som stöder boendet och rehabiliterande boende.

Forskningsfrågor:

- Vilka fungerande finländska och utländska modeller finns det för att nå klienter med mentala eller missbruksproblem och få med dem i social- och hälsovårdens service?
- Hurdana fungerande, inhemska och utländska modeller finns det för att integrera mentalvårds- och missbruksklienter i social- och hälsovårdens service?
- Finns det internationell information, särskilt om modeller med flera producenter?
- Vilka inhemska och utländska modeller finns det för att samordna mentalvårds- och missbrukarvårdsklienters social- och hälsovårdstjänster med andra sektorer (boende, utbildning, sysselsättning, delaktighet i samhället)?
- Vilka drag i servicesystemet minskar skillnaderna mellan de socioekonomiska grupperna och könen när det gäller användning av mentalvårds- och missbrukartjänster?
- Vilka konsekvenser har tjänsterna för kostnaderna för social- och hälsovården samt för indirekta och immateriella kostnader?
- Vilka kunde nyckelindikatorerna för mentalvården och missbruksarbetet vara i det nya social- och hälsovårdssystemet?
- Vilka konsekvenser har den kommande jourreformen och reformen av socialjouren i samband med den när det gäller att nå sådana mentalvårds- och missbruksklienter som behöver mycket service och deras tillgång till service?

Kopplingar till genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Social- och hälsovårdsreformen, utredningar som gäller stödet för social- och hälsovårdsreformen och inrättandet av självstyrelseområden. Regeringsprogrammet och regeringens riktlinjer för reformen av sjukhusnätverket och de gemensamma jourtjänsterna, ändringen av hälsovårdslagen och socialvårdslagen samt statsrådets förordning om grunderna för brådskande vård och villkoren för jour inom olika medicinska verksamhetsområden.

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

- Information som stöder verkställandet av strategin, medräknat lägesbildanalyser
- Utvärdering av politikåtgärder

6.5 De nya rollerna för styrningen av områdesanvändningen och byggandet i samband med landskapsreformen

Övre gräns för det disponibla anslaget (€): 200 000

Tidsplan: 02/2017 – 06/2018

Bakgrund till samt beskrivning och motivering av informationsbehovet:

När landskapsreformen genomförs innebär den stora förändringar i uppgifterna, rollerna och samarbetet för de myndigheter som svarar för de uppgifter som gäller planeringen av områdesanvändningen. Landskapsplaneringen och landskapsplanläggningen överförs från landskapsförbunden till landskapen. De uppgifter som gäller främjandet av kommunernas områdesplanering överförs från NTM-centralerna till landskapen, vilket är en betydande förändring särskilt med tanke på förhållandet mellan stat och kommun. Planeringen av trafiksystem och en betydande del av NTM-centralernas trafikuppgifter kommer att överföras till landskapen. Landskapen kommer således att bli mycket centrala aktörer med tanke på helheten när det gäller områdesplanering och trafikplanering. Hösten 2016 bereds de ändringar i markanvändnings- och bygglagen som landskapslagen förutsätter. Dessa ändringar återspeglas på många sätt i hur planeringssystemet för områdesanvändningen fungerar och i behoven att utveckla det. De förutsätter att olika aktörers uppgifter och roller utvärderas, utvecklas och i viss mån också förändras jämfört med nuläget. Förändringarna öppnar möjligheter att revidera de nuvarande verksamhetssätten och samarbetsformerna till och med i mycket hög grad. De förbättrar exempelvis möjligheterna till en fastare integrering av områdesplaneringen och trafiksystemplaneringen på landskapsnivå.

Å andra sidan för reformen med sig många utmaningar och utvecklingsbehov i synnerhet med tanke på kommunernas områdesplanering och uppgifterna att främja den. Centrala synvinklar är bland annat:

- Förhållandet mellan staten och landskapen i de uppgifter som gäller planeringen av områdesanvändningen
- Förhållandet mellan landskapen och kommunerna när det gäller planeringen och främjandet av områdesanvändningen
- Identifieringen av skillnader mellan landskapen och kommunerna och deras planeringsbehov
- Förhållandet mellan landskapen och städerna vid planeringen av stadsregionerna
- Uppgifterna att främja organiseringen av kommunernas byggnadsväsen och utvecklandet av dem i landskapen
- I projektet utreds och utvärderas landskapsreformens konsekvenser och behoven att utveckla verksamhetssätten bl.a. med tanke på olika aktörers uppgifter och roller, samarbetsformerna och organiseringen av samarbetet samt utmaningarna och utvecklingsbehoven i samband med dem. I projektet stöds olika aktörers arbete med att utveckla verksamhetssätten genom utredningar och åtgärder för att utveckla myndigheternas samarbete. Viktiga parter är miljöministeriet, landskapsförbunden, NTM-centralerna och kommunerna.

- I projektet granskas de centrala elementen i revideringen av planeringssystemet för områdesanvändningen i enlighet med markanvändnings- och bygglagen, bland annat hur förfarandena kan göras smidiga och öppna, förhållandet till annan lagstiftning, skillnader i fråga om områden och planeringsbehov samt den internationella utvecklingen.

Forskningsfrågor:

Med tanke på genomförandet av landskapsreformen, dess konsekvenser och utmaningar:

- En kartläggning av nuläget på alla nivåer inom förvaltningen: Vilka är de nuvarande uppgifterna, resurserna, kompetensen, verksamhetssätten och samarbetsformerna? Uppmärksamhet fästs också vid de regionala skillnaderna mellan landskapsförbunden och NTM-centralerna. Vilka är de förändrade/nya uppgifterna i förhållande till de resurser och den kompetens som står till förfogande?
- Vilket behov av sakkunskap om miljöfrågor har den statliga myndigheten vid planeringen av områdesanvändningen och myndighetssamarbetet i samband med den och hur kan man i framtiden garantera att den får tillgång till denna sakkunskap?
- De förändrade rollerna och deras inverkan: Vilka är de väsentliga förändringarna i förhållandet mellan stat och kommun, mellan stat och landskap och mellan landskap och kommun och vilka är de centrala konsekvenserna för områdesplaneringen? Vilken är i framtiden ministeriernas och de regionala förvaltningsmyndigheternas förhållande till landskap och kommuner? Hur ordnas samarbetet och ansvarsfördelningen i de praktiska planläggningsprojekten?
- Hur tryggas bevakningen av det allmänna intresset och lagligheten när det gäller områdesplaneringen? Vilken är den statliga myndighetens roll i det kommande systemet? Är metoderna för övervakning av områdesplaneringen och möjligheterna att ingripa tillräckliga i den nya situationen när det gäller internationella förpliktelser, exempelvis med tanke på internationella avtal?
- Vilka konsekvenser har de förändringar i olika myndigheternas roller, uppgifter och verksamhetssätt som landskapsreformen orsakar och de lösningsmodeller som analyseras i projektet för bland annat ekonomin, myndigheterna, miljön och medborgarnas ställning?
- Hur borde uppgifterna med att främja organiseringen av kommunernas byggnadsväsende och utvecklandet av dem ordnas i landskapet?

Utvecklandet av god praxis utifrån definitionen av utvecklingsbehov och utmaningar gällande ovanstående synpunkter genomförs i projektet genom enkäter, utredningar, workshoppar och andra metoder som pilotprojekt i samarbete med de valda landskapsförbunden, NTM-centralerna och kommunerna.

Med tanke på det framtida utvecklandet av systemet för områdesplaneringen:

- Vilka är de centrala utmaningarna när det gäller att utveckla systemet för planering av områdesanvändningen i enlighet med markanvändnings- och bygglagen med tanke på land-

skapsreformen?

- Vilka särskilda behov att ändra markanvändnings- och bygglagen medför reformen?
- Hur påverkar landskapsreformen behovet av samarbete över landskapsgränserna och mellan landskapen samt samarbetsformerna i framtiden?
- Hur faller de uppgifter som gäller områdesplaneringen och trafikplaneringen in i landskapets uppgifter som helhet?
- Vilka olika planeringsbehov kan identifieras inom olika regioner?
- Vilka är de centrala verksamhetssätten när det gäller utvecklingen av stadsregioner i framtiden?

Kopplingar till genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Genom projektet främjas verkställandet av landskapsreformen och regeringens reformer. Genom projektet främjas också samordningen av områdesplaneringen och trafikplaneringen.

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

- Bakgrundsinformation, kartläggning av nuläget och analys
- Jämförelse av verksamhetsalternativen, fastställande av utvecklingsalternativen och utvärdering och jämförelse av olika alternativ

6.6 Användning av informationsunderlaget om regionekonomin för att stärka tillväxten och konkurrenskraften

Övre gräns för det disponibla anslaget (€): 120 000

Tidsplan: 2/2017 – 6/2018

Bakgrund till samt beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Den centrala principen för det regionala utvecklandet är att regionerna specialiserar sig och utvecklas i enlighet med sina egna starka sidor samt att resurserna i hela landet ska utnyttjas. Av regionerna förväntas förnyelse och tillväxt som baserar sig på deras egna starka områden.

Landskapsreformen som genomförs i början av 2019 ändrar markant fördelningen av uppgifter och resurser mellan staten, landskapen och kommunerna. I detta sammanhang ändras också systemet för regional utveckling och statens och regionernas samarbete och dialog får en annan karaktär.

Som grund för dialogen och förhandlingarna mellan staten och landskapen behövs en lägesbild av den regionala utvecklingen som baserar sig på kvantitativa och kvalitativa indikatorer. Målet med projektet är att skapa en referensram och indikatorer för lägesbilden för uppföljning av den regionala utvecklingen. Tyngdpunkten bör ligga på kvantitativa och kvalitativa indikatorer som beskriver regionens ekonomi och resiliens, dvs. förmåga att anpassa sig till förändringar och som kan utnyttjas som stöd för prognostisering, beslutsfattande, resursfördelning och uppföljning på både regional nivå och riksnivå. På basis av lägesbilsindikatorerna bör man kunna identifiera särdragen i den regionala ekonomin och företagsverksamheten, såsom bransch-, sysselsättnings- och näringsstruktur, ekosystemen för företagsverksamheten, kompetens samt innovationsverksamheten. Utvecklandet av lägesbilden bör kopplas till beredningen av landskapsreformen och särskilt till det nya systemet för regionutveckling. Reformernas framskridande bör beaktas smidigt under hela projektets gång. Dessutom ska i arbetet beaktas åtgärder och projekt som gäller tillväxt och konkurrenskraft inom ANM:s förvaltningsområde.

I helheten bör ingå åtminstone följande delar:

- Definition av kvantitativa och kvalitativa indikatorer för lägesbilden av regionutvecklingen (tyngdpunkt vid regional ekonomi, tillväxt och konkurrenskraft).
- En kartläggning av de informationskällor och resurser som beskriver regionernas utveckling, vilka används av statsrådet och regionerna (de nuvarande landskapsförbunden och NTM-centralerna) samt ett förslag till hur produktionen av den information som ingår i lägesbilden i framtiden kan ordnas kostnadseffektivt och så att olika aktörers resurser och kompetens kan utnyttjas effektivt. I princip bör alla existerande system och innehåll som gäller regional information utredas och beaktas.
- Ett förslag till systematiskt underhåll och systematisk uppföljning av lägesbilden.
- Ett förslag till hur lägesbilden kopplas till beslutsfattandet och regionutvecklingsarbetet samt de processer och medel som ska användas för anskaffning och hantering av information.
- En beskrivning av hur dialogen och samarbetet mellan statsrådet och landskapen i samband med lägesbilden ska ordnas.

Forskningsfrågor:

- Vilka kvantitativa eller kvalitativa indikatorer borde ingå i lägesbilden?
- Genom vilka medel och processer tas denna information fram? Vem producerar informationen och vem administrerar den?
- Hur kan man utnyttja lägesbilden över den regionala utvecklingen, och särskilt den regionala ekonomin, både inom statsrådet och i landskapen för att stärka tillväxten och konkurrenskraften?

Kopplingar till genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Utredningen stöder verkställandet av landskapsreformen och den ansluter sig till regeringsprogrammets spetsprojekt "Konkurrenskraften stärks genom förbättrade förutsättningar för näringsliv och företagande".

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

- Bakgrundsinformation, inbegripet meta-analyser av existerande information
- Information som stöder verkställandet av strategin, inbegripet analyser av lägesbilden